

VIRPI SALMI

MAHDOTONTA

Bypias

UNELMA, JONKA EI PITÄNYT TOTEUTUA

JOHNNY
Kniga

VIRPI SALMI

MAHDOTONTA

Bypias

UNELMA, JONKA EI PITÄNYT TOTEUTUA

JOHNNY KNIGA | HELSINKI

Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö
on tukenut tämän kirjan kirjoittamista.

© Virpi Salmi, Pia Erlund ja Johnny Kniga 2023

Kuvaliitteen kuvat Pia Erlundin kotialbumista.

Johnny Kniga
An imprint of Werner Söderström Ltd

ISBN: 978-951-0-48584-2

Painettu EU:ssa.

SISÄLLYS

	PROLOGI	8
1	MUMMOJEN HEMMOTTELEMA JÄÄRÄPÄÄ	11
	Kamat vuodet koulussa	18
	Yllättävä paussi: muutto Libyaan	21
2	PALAVA RAKKAUS, OMA KOTI JA OMA URA	29
	Asuntolaina 17-vuotiaana	32
	Pikkusiskojen tragedia	35
	Sisulla eteenpäin lama-aikana	39
	Urakiitton kauppakeskuksen alakerrasta	41
	Saku Koivun kanssa aamiaisbuffetissa	45
3	PARISUHTEEN KRIISEJÄ JA ÄITIYDEN ONNEA	49
	Kaksi lasta kahdessa vuodessa	53
	Ratkaisevia askeleita	59

4	UUSI RAKKAUS YLLÄTTÄÄ ITSENÄISEN NAISEN	63
	Sydämen sulattava aamu lumisella parkkipaikalla	69
	Syöpä ei pysäytä	72
	Epäromanttinen kosinta ja romanttiset häät	74
	Pariskunnan yhteiset yötyöt	78
	Kaikki alkoi pellavasta	85
5	BYPIAS SYNTYY	91
	Blogimaailman supertähti löytää Pian	92
	Epätoivoisena takaisin Tallinnaan	95
	Rinnalla oikea matkakumppani	101
	Kantapään ja itkujen kautta opettelua	103
	Haikeat hyvästit kampaamolle	106
6	MAAILMAA VALLOITTAMAAN	115
	Tiikeriäiti ilman Wilma-tunnuksia	118
	Ei minimalismia, koivikkoja eikä Senaatintoria	123
	Vaatteet keittiön ruokapöydältä kaupan rekkeihin	129
	Korkeimmalla palkintopallilla	134
	Oppirahat maksuun Hollannissa	143
	Seuraava pysäkki: Kiina?	149
	Tiukkoja tilanteita Norjassa	152
7	”MITEN RÄTTIBISNEKSELLÄ VOI TIENATA?”	157
	Onnistumisen resepti	160
	Yhteistyömallisto Metti Forssellin kanssa	164

8	OMAN TIENSÄ KULKIJA	167
	Perheen ja bisneksen kesäparatiisi Hangossa	168
	Luovuutta nahkakantisessa muistikirjassa	174
	Bypias-naisia Australiassa	178
	Halvan hinnan perässä juokseminen ei kiinnosta	180
	Menestyksen avaimet	182
	Puolison välttämätön tuki	185
9	KIPUKOHTIA TYÖSSÄ JA OMASSA KEHOSSA	189
	Anteeksi pyytämisen tärkeä taito	191
	Klassikot, boheemit, romantikot ja rokkidaamit	193
	Toisen kerran tekemisissä syövän kanssa	197
	Peiliterapiaa ulkonäköpaineita vastaan	198
10	PIA OMASSA KODISSAAN	201
	Helpompi alku lapsille	205
	Kädestä suuhun eläminen on tuttua	209
	Rakkaita muistoja Tallinnan-laivalta	212
	Liian suora täryttelijä	215
	Kaksi itsenäistä yhdessä	217
	Iltarukouksissa toivottu mies	219
11	EDESSÄ AMERIKAN-VALLOITUS?	221
	Kaikki asiakkaat ovat VIP-asiakkaita	225
	PIAN JÄLKISANAT	233

Kaksi pientä poikaa leikki lattialla, vanhempi kolme ja puolivuotias, nuorempi kahden vanha. Pia lepäsi pitkän työpäivänsä jälkeen vasta ostetulla sohvalla.

Sängytkin kaikilla kolmella oli, ja keittiössä ruokapöytä. Mattoja, verhoja ja muita voisi miettiä sitten, kun saisi säästettyä vähän rahaa.

Autiossa kolmiossa oli iltaisin hämärää. Olohuonetta valaisi Pian lattialle asettama pöytälamppu, sillä kattolampun hankkimista hän ei ollut muistanut edes ajatella. Eikä Pia selaista olisi osannut kattoon asentaakaan.

Pia katseli lapsiaan. He olivat hänelle maailman tärkein asia. Heidän vuokseen Pia oli valmis tekemään mitä tahansa. Ja siksi hän oli juuri jättänyt poikien isän.

Lähtö oli ollut nopea mutta ei äkkinäinen. Se oli perusteellisen pohdiskelun vaikea lopputulos, joka oli tuntunut ainoalta oikealta ratkaisulta.

Silti mieltä kalvoivat syyllisyys ja pettymys. Ei hänen poikiensa pitänyt koskaan päätyä avioerolapsiksi. Eikä hänen pitänyt koskaan hylätä miestä, joka oli jo kokenut niin paljon hylkäämistä elämässään.

Nyt Pia kuitenkin oli lähtenyt. Ja hän aikoi katsoa eteenpäin, niin kuin oli aina elämässään katsonut. Jatkaa eteenpäin askel kerrallaan.

Aivan ensimmäinen askel olisi kattolampun saaminen kattoon. Ei se voinut mahdotonta olla.

Mahdotonta ei oikeastaan edes kuulunut Pian sanavarastoon, vaikka hän oli kuullut sanan niin usein elämässään – ja saisi kuulla vielä monta kertaa.

Pia hankki lampun ja marssi soittamaan alakerran naapurinsa ovikelloa. Naapuri, tuttu asiakas Pian kampaamosta, kolmen pojan yksinhuoltajaäiti, kiipesi yläkertaan, löi työkalupakkinsa Pian uudelle keittiönpöydälle ja ruuvasi lampun kattoon.

1

MUMMOJEN HEMMOTTELEMA JÄÄRÄPÄÄ

Pia Erlund syntyi vuonna 1969 hyvin nuorten helsinkiläisvanhempiansa esikoiseksi. Äiti oli Pian syntyessä 16-, isä 18-vuotias.

Tulevien teinivanhempien omat vanhemmat eivät aluksi olleet raskausuutisesta kovin mielissään. Mutta kun Pia sitten syntyi, kaikki isovanhemmat olivat haltioissaan lapsenlapsestaan, josta tuli heille erityinen silmäterä ja huolellisen hemmottelun kohde.

Pian varhaislapsuus 1970-luvun alun Helsingissä oli onnellinen, suorastaan idyllinen. Hänellä oli ympärillään paljon läheisiä aikuisia, jotka rakastivat ja kasvattivat häntä: äiti ja isä, kahdet isovanhemmat, tädit ja sedät.

Äiti on jälkikäteen muistellut, että Pia oli kiltti, iloinen ja hyväntahtoinen lapsi, jolla oli voimakas oikeudentunto.

”Siitä ei kuulemma tarvinnut koskaan olla huolissaan, että olisin tehnyt tyhmiä asioita, joista minua olisi tarvinnut läkyyttää. En taipunut mukaan kavereiden tekemisiin, jos ne eivät sopineet minun pirtaani, vaan läksin tuohtuneena kotiin

ja raportoin siellä muiden tyhmyyksistä. Olen aina osannut olla hyvin kriittinen. Kriitikko-Pia jo pienestä pitäen”, Pia kertoo nauraen.

”Äiti muistaa myös, että olin äärimmäisen voimakastahotonen. Nuoret vanhempani jaksoivat kasvattaa minua tiukasti ja vängätä kanssani, kun taas isovanhemmat taipuivat välittömästi.”

Pia olikin aurinkoisimmillaan ja tyytyväisimmillään, kun sai olla lempeiden mummojensa kanssa. Toinen mummoista, äidinäiti, hoiti Piaa päivisin, kun tämän äiti oli töissä. Ennen mummin luo hoitoon siirtymistä Pia tosin kävi vuoden verran päiväkodissa, muttei viihtynyt siellä alkuunkaan.

”Minulla on muistikuvia, etten tykännyt päiväkodin taidoista ja että he komentelivat minua”, Pia kertoo.

Mummin luona päivähoitossa Pia sen sijaan viihtyi. Mummi ei koskaan pakottanut pientä jääräpäätä tekemään mitään tylsää eikä komennellut häntä turhan takia. Vaikka pikku-Pia saattoi ilmaista tahtoaan pontevasti, mummin kanssa hän tuli aina juttuun.

Mummi oli ollut Pian elämässä paljon läsnä ihan alusta asti, sillä nuori perhe asui ensimmäiset yhteiset vuotensa mummolassa Lauttasaassa. Pian isä lähti pian esikoisensa syntymän jälkeen armeijaan, eikä Helsingin asuntomarkkinoilta saanut siihenkään aikaan sopivan hintaista asuntoa noin vain sormia napsauttamalla.

Myöhemmin Pian jääräpäisyys näkyi siinä, että hän ei olisi millään tahtonut mennä kouluun. Alakouluikäinen Pia itki, potki ja raivosi niin paljon, että äiti joutui pitelemään lasta aloillaan lattialla, kunnes tämä rauhoittui – ja lähti kuin lähikin lopulta kouluun.

”Saatoin olla aikamoinen hirviölapsi. Menetin hermoni helposti, enkä yrittänytkään hillitä itseäni, vaan heittäydyin lattialle ja karjuin suoraa huutoa. En tiedä, mitä minusta olisi tullut, jos minulla ei olisi ollut niin nuoret vanhemmat, jotka jaksoivat pitää minulle kuria. Vaikka äitini oli nuori, hän oli varsinainen superäiti”, Pia sanoo.

Eikä Pia ollut pelkkää tulta ja tappuraa, vaikka osasikin olla jääräpäinen ja tulistui toisinaan helposti.

Jo hyvin pienenä Pia istuskeli kaikessa rauhassa mummojen ja pappojen seurassa ja kuunteli heidän juttujaan tarkalla korvalla. Viralliset opinahjut eivät olleet hänelle mieluisia paikkoja, mutta asioiden oppiminen kuuntelemalla ja luova tekeminen kiinnostivat häntä kovasti.

Toisinaan Pian hoitoremmiin astui toinen mummo, isänäiti, jota Pia kutsui mamiksi. Mamilla oli paperikauppa Museokadulla Helsingin Töölössä, ja se oli lapsen silmin aivan ihasuttava paikka.

”Varsinkin koulujen lomilla vietin siellä paljon aikaa. Siitä on ihania muistoja. Mami oli ensimmäinen yrittäjäidolini, vanhan ajan kauppias”, Pia kertoo.

Kaupassa myytiin kaikenlaista muutakin kuin paperia. Hyllyissä oli niin leluja, lehtiä kuin kylpyankkojakin, ja lähikortteleista käytiin siellä jättämässä lottokupongit. Liiketila oli korkea, ikkunat isot ja tiski L:n muotoinen.

Pia sai laskea takahuoneessa asiakkaan kolikot ja antaa rahasta takaisin. Myös kahvinkeitto asiakkaille oli hänen vastuullaan; hän teki siis kauppa-apulaisen hommia.

”Koin tehtäväni kauppa-apulaisena erittäin tärkeäksi, ja tykkäsin siitä kovasti. Olihan se alle kouluikäiselle kova pesti! Mami opetti minulle, kuinka vaihtorahoja lasketaan, ja

virkaani kuului myös kiipeillä ketterästi näyteikkunan sermin taakse tekemään ikkunastailausta mamin ohjeiden mukaan”, Pia muistaa.

Välillä mami lähetti Pian Runeberginkadulla sijainneeseen pankkikonttoriin vaihtamaan rahaa.

”Kun kipitin pankkiin, rahat oli taiteltu kahvipussiin. Pankissa yletin hädin tuskin ojentamaan pussin tiskille, mutta pankintädit olivat kivoja minua kohtaan. Heillä oli aina aikaa jutella kanssani.”

Mamin paperikauppa oli vanhan ajan kulmakaupan tyyliin myös ajanviettopaikka.

”Aamuisin ovi kolahti, kun ensimmäinen mummu astui sisään. Sitten heitä tuli sinne pikkuhiljaa lisää lähitaloista Töölöstä”, Pia kertoo.

Takahuoneesta haettiin lisää jakkaroita, kunnes liike-tilassa istui niin monta rupattelijaa, ettei ovi mahtunut enää aukeamaan sisään päin ilman, että se kolahti jonkun takapuoleen.

Pia keitti mummoille kahvia ja etsiskeli heidän kadoksissa olleita silmälasejaan. Hän myös käytti tilaisuuden hyväkseen hieroakseen kauppoja.

”Mamin liikkeessä oli myynnissä kaikkea mahdollista maan ja taivaan väliltä. Suosittelin sieltä omia suosikkituotteitani mummojen lapsenlapsille.”

Talvisin liukkailla keleillä Pia talutti mummoja kotiin ja saattoi huonojalkaisimpia saman talon ylimpiin kerroksiin. Palkaksi hän sai karkkia ja kolikoita. Mummot tykkäsivät Piasta ja Pia mummoista.

”Yksi heistä jäi erityisesti mieleeni. Nousimme hissillä ylös tämän mummon kotiin, ja annettuaan minulle kolikkopalkan

hän otti kasvoni käsiensä väliin ja sanoi: 'Sinusta tulee isona hieno tyttö. Muista aina se.' Silloin koin suurta iloa ja tunsin olevani oikeassa tehtävässä", Pia kertoo.

Myös isänisä, Pian pappa, oli yrittäjä. Papalla oli autotalli Töölössä samalla kadulla, jonka varrella mammin paperikaupakin sijaitsi. Hän vuokrasi tallistaan parkkipaikkoja töölöläisille ja korjasi siellä heidän autojaan. Pia muistaa papan autohallin Museokadulla pimeänä ja pakokaasunkatkuisena paikkana, jossa hänen lempisetänsä, taksiyrittäjä Osmo, tapasi vierailla.

Kummankaan isovanhemman yritykset eivät olleet mitään taloudellisia kultakaivoksia vaan aikansa pienyrittämistä, josta hankittiin perheelle elanto. Yrittämisen mallia Pia kuitenkin isovanhemmiltaan sai.

"Mami puhui moneen otteeseen, että vieraalle ei pidä mennä töihin, vaan minulle perustetaan joskus oma kauppa."

Kaikkien yllätykseksi teinivanhempien rakkaus kesti ja Pian nuoresta äidistä kuoriutui huolehtiva kasvattaja, joka teki työuransa perhepäivähoitajana. Hän leipoi ja lauloi, leikitti ja kasvatti lapsia. Eteenpäin pyrkivä isä sai keskittyä omaan työuraansa.

Pian isä oli lapsuutensa yrittäjäperheessä eläneenä päättänyt, että yrittäjäjys ei ole häntä varten. Hän opiskeli rakennusmestariksi ja oli sitä mieltä, että myös Pian on käytävä kouluja pärjätäkseen elämässä.

"Isä on aina ollut kiinnostunut sodasta, ampumisesta ja rakentamisesta, ja sitten hänellä oli kotona tyttölauma", Pia sanoo.

Tyttölaumaan kuuluivat Pian lisäksi pikkusiskot, joista ensimmäinen syntyi kahdeksan ja toinen 16 vuotta Pian jälkeen.

Kun Pia oli kaksivuotias, nuori perhe sai vihdoin vuokrattua oman pikkukuyksiön Lauttasaaresta samasta talosta, jossa Pian äidin vanhemmat asuivat.

Koska äiti työskenteli perhepäivähoitajana, Piakin sai jäädä kotiin. Päivät Lauttasaaresta kuluivat ihanasti, kun seurana olivat usein myös Heidi-täti ja hänen tyttärensä, Pian serkku. Lisäksi Pia sai edelleen asua lähellä rakasta mummiaan, jonka luokse alempaan kerrokseen hän osasi jo hyvin pienenä kipaista omin avuin.

Pia meni aamuisin mielellään ihanaan, turvalliseen mummolaan, ja mummi kävi hakemassa Lauttasaaren Westbest-kaupasta silmäterälleen ”piparnakkelijäätelöä” ja kinkkufilettä, jotka olivat lapsen herkkuja.

”Ja jos halusin mennä talvella luistelemaan, mummi vei minut ja odotti luistinradan vieressä”, Pia muistelee idyllisiä lapsuuspäiviään.

Nuoret vanhemmat pitivät Pialle tiukkaa komentoa, mutta mummujen luona oli suloinen, luova vapaus. Molemmissa mummoloissa sai kritiikitöntä ihailua osakseen, eikä isovanhempien hoivissa tarvinnut tehdä tai syödä mitään, mitä ei halunnut.

Pia miettii toisinaan, että hänen tiivis yhteytensä isovanhempiin saattoi olla hänen omille vanhemmilleen myös rasite. Pientä Piaa rakastettiin sekä kotona että mummoloissa, mutta kasvatustietojen välillä oli iso kontrasti. Siinä missä nuoret vanhemmat kasvattivat esikoistaan tiukasti, isovanhempien lempeys oli loppumatonta.

”Käytin tätä myös hyväkseni. Soitin itkupuheluita mummille ja tein valituksia vanhemmistani sekä heidän

tyhmistä säännöistään. Suuttuessani ilmoitin haluavani muuttaa pois kotoa, mummilta asumaan. Mummi kuunteli tuskaani mutta jätti viisaasti puuttumatta vanhempieni kasvatuseriaatteisiin.”

Pikku-Pia imi yrittäjämummoltaan ajatukset kaupanpidosta ja leikki toisinaan kauppaa ystävänsä Minnan kanssa. Leikki tuppasi vain aina menemään niin, että Pia oli kauppias ja päätti kaikesta. Minnan osa oli olla kaupan työntekijä.

”Joskus Minnalla meni hermo ikuiseen kakkosrooliin ja hän lähti kesken leikin kotiin. Äiti yritti selittää minulle, että ehkä Minnakin haluaisi joskus olla se, joka saa määrätä kaupassa.”

Pia halusi kuitenkin määrätä itse omassa kaupassaan.

Vaikka Pialla oli samassa talossa samanikäisiä kavereita, hän viihtyi erinomaisen hyvin myös yksin, omissa leikeissänsä, joissa sai toteuttaa täysin omia juttujaan. Laumat, kommentoiminen ja muiden määräämä tekeminen aiheuttivat Pialle vastenmieltä.

”Olin sellainen yksin viihtyvä, itsekseni leikkivä ja pikkuvanha lapsi”, Pia kuvailee.

Pia piirteli ja leikki paperinukeilla, ja pukuleikit ja vaatteiden vaihtelu olivat hänelle erityisen mieluista puuhaa.

Äidinissä, Lauttasaaren-pappa, oli ammatiltaan mainospiirtäjä. Hän suunnitteli ja piirsi muotileikeistä viehättyneelle lapsenlapselleen kultapaperista niin hienon kruunun, että se muistetaan tänäkin päivänä. Repertuaariin kuului myös papin tuunaama Peppi Pitkätossu -peruukki vaakatasossa sojottavine punaisine letteineen. Peruukki päässään Pia leikki maailman vahvinta tyttöä.

”Peppi oli suurin idolini mamin lisäksi. Eläydyin tosi vahvasti Pepiksi, ja sain mummilta lahjaksi rooliin sopivan

peruukin, mutta sen letit lätkähtivät alaspäin. En ollut pysyä housuissani, kun pappa teki luovan rautalankavirityksen, jolla letit pysyivät oikeassa asennossa.”

Pappa myös kannusti Piaa piirtämään.

”Ne varhaiset vuodet isovanhempien kanssa ja perheen rakkaus loivat pohjan hyvälle itsetunnolleni ja itseluottamukselleni, joita kyllä sitten myöhemmin yritettiin minulta urakalla lytätä.”

KAMALAT VUODET KOULUSSA

Koska Pia osasi viisivuotiaana lukea ja kirjoittaa, häntä ei viety esikouluun, eikä sellaista vielä nykyisessä muodossaan ollut olemassakaan. Hän oli mummojen luona ja äidin kanssa kotona siihen asti, kunnes varsinainen peruskoulu alkoi, eikä tämän vuoksi ollut omien sanojensa mukaan harjoitellut lainkaan ”laitostumista”.

Samaan syssyyn koulun alkamisen kanssa perhe muutti Matinkylään. Siinä oli kaksi aika isoa muutosta kerralla. Pia joutui kauas Lauttasaaren-mummolasta, ja koulua hän kammosi jo ennen sinne menemistään. Asiaan vaikuttivat varmasti muistot komentelevista päiväkodin tädeistä.

”Minulla on aina ollut kova palo asioihin, joista pidän. Koulu ei valitettavasti kuulunut niihin.”

Yleinen asenne Pian kouluaikoina 1970–80-luvuilla oli hyvin avoimesti sellainen, että jos et pärjää koulussa, et voi pärjätä elämässä muutenkaan.

”Et tyyliin saa edes töitä”, Pia puuskahtaa.

Opettajat suhtautuivat Piaan nuivasti huomattuaan, että tämä ei pitänyt koulusta, mikä puolestaan lisäsi lapsen tuntemaa vastenmielisyyttä koko laitosta kohtaan. Äiti lakkasi

hyvin pian käymästä vanhempainilloissa, koska opettajilla ei ollut Pian koulunkäynnistä mitään hyvää sanottavaa.

Pia ei ollut ilkeä eikä häirikkö, mutta opettajat kuvailivat, että hänellä on ”asenneongelma” ja hän on ”ylimielinen”. Sukupuoliroolit olivat noihin aikoihin paljon nykyistä jäykempiä, ja asenneongelmainen tyttö oli erityisen paha tapaus. Tytöiltä odotettiin mukautuvuutta, sopeutumista ja nöyryyttä. Näitä ominaisuuksia ei Piasta juurikaan löytynyt.

Pia on myöhemmin tajunnut, miten huonosti opettajat häntä, lasta, kohtelivat.

”Aikuisten pitäisi tietenkin nähdä tällaisten asioiden ohii ja yli, mutta siihen aikaan opettajat olivat auktoriteetteja, joilla oli lähes diktaattorimainen valta oppilaisiin”, Pia toteaa.

Se synnytti Piassa syvän inhon koulujärjestelmää kohtaan. Hän on kokenut myös raivoa ja katkeruutta kokemuksistaan.

”Aikuiset lyttäsivät minua oikein olan takaa. Jatkuvasti muistutettiin, kuinka huono olen”, Pia sanoo.

Pia ei myöskään ollut koulun kaveriporukoissa mikään keskipiste.

”Leikeissä olin kuulemma liian päsmäröivä, ja sain jatkuvasti neuvoja, että älä aina määräile äläkä mene ärsyttämään niitä poikia.”

Vielä teini-ikäisenäkin Pia viihtyi paremmin isovanhempiensa seurassa ja istui ennemmin heidän luonaan kuin pyöri ikäistensä porukoissa.

”Olen aina ollut paljon kiinnostuneempi vanhemmista ihmisistä, ja kuuntelen mielelläni heidän juttujaan”, Pia sanoo.

Mutta kyllä Pialla koulussa kavereitakin oli, ja myös näissä ystäväyysuhteissa näkyi hänen voimakas oikeudentuntonsa. Jos jotakuta Pian kaveria kiusattiin, hän meni herkästi väliin.

”Kyllä minäkin sain osani kiusaamisesta, mutta kiusaajat alkoivat vähän vältellä minua, kun olin niin äkäsuinen. Kerran sain kuitenkin turpiini, kun menin väliin puolustamaan kilttiä kaveriani, jota kiusattiin. Silloin kimpaannuin niin, että läksin kesken päivän koulusta kotiin. Menin äidin luo ilman kiihdyksissäni ja vaadin suurin piirtein oikeustoimia.”

Koulutunneilla Pia ajattelee olleensa lähinnä poissaoleva. Hän haaveili kaikki vuodet siitä päivästä, jolloin koulu joskus päättyy.

Ei Pialla oikeastaan ollut mitään suunnitelmaa siitä, mitä hän olisi tehnyt koulussa istumisen sijaan, paitsi ollut vapaa ja jommankumman mummon luona, missä häntä ymmärrettiin ja rakastettiin.

”Koin, että minulta vietiin vapaus. Istuin luokassa, tuijotin ikkunasta ulos ja odotin viikonloppuja, jolloin pääsisin mummojen luo yökyllään.”

Siinä mielessä ”asenneongelma” oli opettajilta oikea diagnoosi, että Pia inhosi koulun laumasieluisuutta ja sitä, että kaikkien piti oppia tekemään asiat samalla tavalla. Tämä koski myös niin sanottuja luovia aineita. Kuvaamataidossakin pyrittiin siihen, että jokainen teki samannäköisiä piirustuksia.

Pia ei ymmärtänyt tätä alkuunkaan.

”Se enemmänkin lannisti kuin kannusti luovuuteen”, Pia toteaa.

Jälkikäteen Pia on ajatellut, että hänelle olisi saattanut sopia jokin muu oppilaitos kuin tavallinen espoolainen peruskoulu, josta jäi kokemus, että siellä lähinnä nitistettiin lapsilta luulot pois. Vaikkapa steinerkoulu.

Eivät alakouluvuodet kuitenkaan pelkkää kärsimystä Pialle olleet. Koulu lähinnä häiritsi kaikenlaista muuta mielekästä

tekemistä. Heti kun koulupäivä loppui, Pia hyppäsi pyöränsä selkään ja polki kovaa vauhtia hevostalleille, joissa vietti melkein kaiken vapaa-aikansa. Varsinaisiin ratsastustunteihin ei ollut varaa, mutta hän teki tallitytön hommia, loi lantaa ja harjasi hevosia.

YLLÄTTÄVÄ PAUSSI: MUUTTO LIBYAAN

Kamaliin kouluvuosiin tuli yllättävä ja tervetullut paussi.

Pia oli ehtinyt käydä viikon verran yläastetta Espoon Matinkylässä, kun perhe muutti isän työn takia Libyaan. Perhe oli tässä vaiheessa kasvanut kaksilapsiseksi; Pialla oli koulu-taipalettaan aloitteleva pikkusisko.

Oli vuosi 1982. Isä työskenteli Suomen suurimmassa rakennusfirmassa Perusyhtymässä, joka oli saanut Neuvostoliiton välityksellä ison rakennusurakan Libyasta.

Suomalaiset olivat Neuvostoliitolle tuttuja rakennuskumppaneita, olihan rautaesiripun taakse pykätty suomalaisvoimin suuria hotelleja, tehtaita ja melkein kokonaisia kaupunkejakin. Nyt liittolaismaa Libya oli tilannut Neuvostoliitolta niin ison urakan, ettei Neuvostoliitto pystynyt siihen yksin. Suomalaiset lähtivät mielihyvin apuun, sillä Libyan-projekti oli maamme suurimman rakennuskonsernin kaikkien aikojen suurin urakka, kerrottiin Helsingin Sanomissa 28. elokuuta 1994.

Oli selvää, että Libyassa ei käydä vain piipahtamassa, vaan rakentaminen kestää vuosia. Koska Libya oli kaukana, toisella mantereella, rakennusmiesten perheet saivat lähteä mukaan reissuun. Se oli rakennuttajalta kokemuksen tuomaa viisautta. Kun perheet olivat mukana, miehet pysyivät paremmassa työkunnossa.

Pian perheessä oli suunniteltu tällaista ulkomaankeikkaa jo jonkin aikaa. Ideana oli tienata keikkahommista hyvät rahat ja hankkia niillä parempaa elintasoja kotimaassa.

”Isä niitä paikkoja valikoi ja kävi neuvotteluja äidin kansa. Nigeriaan meinattiin ihan ensin lähteä, ja Irakistakin oli puhetta”, Pia muistaa.

Teini-ikäinen Pia suhtautui suunnitelmaan myötämielisesti. Hän oli jo ehtinyt alistua koululaitoksen harjoittamaan vapaudenriistoon, mutta nyt hänen mielialansa vaihtui varhaisteinin hinkuun päästä pois ankeista arkisista piireistä.

”Olin ihan että jes, pääsen pois täältä käpy-Suomesta!”

Pian tarve nähdä maailmaa ja itsenäistyä oli niin kova, ettei tuttujen piirien ja kavereiden jättäminen tuntunut missään. Eikä espoolainen yläaste muutenkaan ollut se paikka, jossa Pia olisi tuntenut kukoistavansa.

Libya kohteena sopi Piale oikein hyvin. Hän ei ollut koskaan käynyt Suomen rajojen ulkopuolella, joten kaikki kokemus ulkomailta olisi kotiin päin.

Suomessa oli vielä ennen lähtöä epäselvää, mihin kouluun Pia Libyassa menisi. Sellaistakin vaihtoehtoa väläyteltiin, että hän opiskelisi maan pääkaupungissa Tripolissa sisäoppilaitoksen tyyppisessä kansainvälisessä koulussa, jossa myös asuisi viikot.

Se olisi ollut ”viisivuotiaasta asti itsenäistymisestä haaveillelle” Piale varsinainen jättipotti.

”Mielikuvissani Tripoli oli vähän sellainen kuin Istanbul, satumainen Lähi-itä”, Pia muistaa.

1980-luvulla Tripoli oli vajaan 700 000 asukkaan kaupunki. Maata johti Muammar Gaddafi, joka oli ollut vallassa reilun vuosikymmenen. Hän oli syrjäyttänyt kuninkaan Pian

Mahdottomalta se kuulostaa.

Keski-ikäinen kampaaja ja kahden lapsen yksinhuoltaja perusti oman muotiyrityksen ilman mitään alan kokemusta. Kaikki alkoi pellavatunikasta, jonka Pia Erlund suunnitteli itselleen, koska ei löytänyt kaupasta mieleistään. Kymmenessä vuodessa Pian suunnittelemista vaatteista on tullut niin himoittuja, että hän on kasvattanut niiden ympärille miljoonabisneksen.

Kirjassa Pia paljastaa, ettei hänen elämänsä suinkaan ole aina ollut pastellinsävyistä unelmaa, vaan siihen on kuulunut myös koettelemuksia, niin yksityiselämässä kuin bisnesmaailmassakin.

Ne on pitänyt käydä läpi, jotta hän voi tänä päivänä nauttia unelmansa toteutumisesta.

**”Olen kuitenkin aina ollut voimakastahtoinen.
Jos jotain päätän, vien sen maaliin.”**

	
www.johnnykniga.fi	99.1 978-951-0-48584-2

Kansi: People's
Kannen valokuvat:
© Pernilla Danielsson